

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.44/2019/22.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2019. május 20. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérlete miatt és társa ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2018. szeptember 26. napján kihirdetett 3.B.118/2016/45. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 2 (kettő) évre enyhíti. A szabadságvesztés végrehajtását 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti.

II. rendű vádlott esetében a szabadságvesztés büntetés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét 3 (három) évre enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja

A másodfokú eljárás során felmerült 86.374 (nyolcvanhatezer-háromszázhetvennégy) forint büntető költségéből 30.240 (harmincezer-kettőszáznegyven) forintot I. rendű vádlott visel, 56.134 (ötvenhatezer-egyszázharmincnégy) forint az állam terhén marad.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével büntösnek mondta ki I. rendű vádlottat a Büntető Törvénykönyv 396. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettének kísérletében.

II. rendű vádlottat büntösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyv 396. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott, de az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, bűnszolgálatként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében.

Ezért I. rendű vádlottat 3 év 6 hónap szabadságvesztés büntetésre és 4 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg.

Rendelkezett e vádlott feltételes szabadságra bocsáthatóságáról.

II. rendű vádlottat 2 év szabadságvesztés büntetésre és 4 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés büntetés-végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg.

A szabadságvesztés büntetés végrehajtását e vádlott esetében 5 év próbaidőre felfüggesztette.

Rendelkezett az eljárás során lefoglalt iratok bűnügyi iratokhoz való csatolásáról és az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlottak terhére, büntetéseik súlyosítása, II. rendű vádlottal szemben végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása érdekében fellebbezett. I. rendű és II. rendű vádlottak és védőik felmentés céljából éltek jogorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.31/2019/1-II. számú átiratában a vádhatóság fellebbezését fenntartotta.

I. rendű vádlott védője az ítéletátlához 2019. március 7 napján érkezett fellebbezési indokolásában felmentésre, illetve enyhítésre irányuló fellebbezést fenntartotta. II. rendű vádlott védője szintén fenntartotta fellebbezésének írásbeli indokolásában a felmentésre irányuló jogorvoslatát.

A másodfokú eljárás során I. rendű vádlott védője az ítéletátlához 2019. március 19. napján érkezett beadványában csatolta e terhelt írásbeli vallomását, melyben fellebbezését csak enyhítés érdekében tartotta fenn. Ugyanekkor benyújtott egy igazolást arról, hogy 714.400 forintot a vádlott átutalt az ítéletátlá letéti számlájára, a terhére rótt bűncselekménnyel okozott kár egy részének megtérítését célozva.

Mivel az ítéletátlá megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan, melynek kiküszöbölése bizonyítás útján lehetséges, a büntetőeljárásról szóló 2017.évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 600. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a fellebbezéseket tárgyaláson bírálta el.

Mindkét vádlott védője útján a Be. 430. § alapján lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, és védőjének kézbesítési megbízást adott.

A másodfokú nyilvános tárgyaláson az ítéletátlá a tárgyalás anyagává tette a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Adó- és Vámigazgatóságának az ítéletátlához 2019. március 7. napján érkezett számú beadványát, amely a Kft. vonatkozásában 2009 év tekintetében lefolytatott adó-ellenőrzési eljárás iratait tartalmazta, különös tekintettel az ellenőrzés megállapításai alapján hozott határozatra.

II. rendű vádlott védője ismertette a terhelt beadványát, amelyben fellebbezését kizárólag enyhítés irányában tartotta fenn.

A vádhatóság képviselője perbeszédében a kiszabott büntetések súlyosítására irányuló fellebbezését fenntartotta.

I. rendű vádlott védője fellebbezésének irányát megváltoztatva azt csak enyhítés érdekében tartotta fenn. Indítványozta az elsőfokú ítélet tényállásának kiegészítését az adóhatóság által alkalmazott joghátrányok rögzítésével. Kérte enyhítő körülményként figyelembe venni a vádlott beismerő vallomását, az időmúlást, továbbá azt, hogy megpróbálta az általa okozott kárt enyhíteni, és erre tekintettel a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamának enyhítését és végrehajtásának próbaidőre való felfüggesztését.

II. rendű vádlott védője szintén csak enyhítés végett tartotta fenn a bejelentett fellebbezését. Az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezését nem tartotta megalapozottnak. Kiemelte, hogy II.

rendű vádlott vonatkozásában is indult adóigazgatási eljárás. Jelenleg egy fuvarozó cégnél gépkocsivezetőként dolgozik. Kérte enyhítő körülményként figyelembe venni az időmúlást, valamint azt, hogy a vádlott kiskorú gyermekek tartásáról gondoskodik. Ezért az első fokon kiszabott büntetés enyhítését indítványozta.

Az elsőfokú bíróság a tárgyalást részben még a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény alapján folytatta le, azonban határozatát már 2018. július hó 1. napja, azaz, a Be. hatályba lépése után hozta meg, és a másodfokú eljárásra is a Be. hatálya idején kerül sor. A felülbírálat során a Be. 868. § (1) bekezdés értelmében a hatályos eljárási törvényt kellett alkalmazni annak rögzítésével, hogy a törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az azt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmények akkor is érvényesek, ha ezt a Be. másként szabályozza (Be. 870. § (1) bekezdés).

Bár az ügyészség kizárólag a büntetés súlyosítása végett jelentett be fellebbezést, és a vádlottak és védőik is csak a szankció megváltoztatása érdekében, enyhítésre irányulóan tartották fenn jogorvoslatukat, tekintettel arra, hogy I. rendű vádlott védője indítványozta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kiegészítését, nem kerülhetett sor a Be. 590. § (3) bekezdése értelmében korlátozott felülbírálatra. Ezért az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást, a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett (teljes revízió).

Ennek során azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem vétett, így nem állapítható meg olyan perjogi hiba, ami az érdemi felülbírálatot kizárná. Ilyenre a fellebbezésekben senki nem is hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomórészt megalapozottan rögzítette azonban szükséges annak kiegészítése a közigazgatási eljárás, illetve határozat adataival a következők szerint:

1. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Adóigazgatósága

- számú határozatával kötelezte a Kft-t 2009. I. negyedév vonatkozásában áfa adónemben 41.487.000 forint adókülönbözet, 20.743.000 forint adóbírság és 10.880.000 forint késedelmi pótlék megfizetésére;
- számú határozatával Kft. terhére 2010. 01. hónap vonatkozásában 6.045.000 Ft jogosulatlan visszaigénylésként jelentkező adókülönbözetet állapított meg. Az adókülönbözet után 3.22.000 Ft adóbírságot szabott ki;
- számú határozatával a Kft. terhére 2010. 02. hónap vonatkozásában 10.454.000 Ft jogosulatlan visszaigénylésként jelentkező adókülönbözetet állapított meg. Az adókülönbözet után 5.227.000 Ft adóbírságot szabott ki;
- számú határozatával Kft. terhére 2010. 03. hónap vonatkozásában 13.355.000 Ft jogosulatlan visszaigénylésként jelentkező adókülönbözetet állapított meg. Az adókülönbözet után 6.677.000 forint adóbírságot szabott ki;
- számú határozatával Kft. terhére 2010. IV. hó vonatkozásában 9.252.000 Ft jogosulatlan visszaigénylésként jelentkező adókülönbözetet állapított meg. Az adókülönbözet után 1.266.000 Ft adóbírságot szabott ki.

2. I. rendű vádlott 2019. március 18. napján 714.000 forintot befizetett a Debreceni Ítéltábla letéti számlájára, az általa a bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrány egy része megtérítésének céljával.

A fenti kiegészítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált, és a Be. 593 § (3) bekezdése értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte.

A törvényszék az indokolási kötelezettségét megfelelően teljesítette. Részletesen foglalkozott a vádlottak védekezésével, és azokat az eljárás során beszerzett egyéb bizonyítékokkal összevetette. A bizonyítékok okszerű mérlegelésével megfelelő indokát adta annak, hogy miért állapította meg, hogy II. rendű vádlott nem rendelkezett a számlákon feltüntetett árukkal, így azokat I. rendű vádlott részére nem is értékesíthette, valamint annak, hogy I. rendű vádlott miért volt tisztában volt azzal, hogy a II. rendű vádlott által kiállított, részére átadott és általa a könyvelésébe beállítva az adóbevallás során felhasznált számlák valótlan tartalmúak. Így a tényállás, melyet a másodfokú tárgyalás során már senki nem is támadott, a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapult, melyet megerősített I. rendű vádlottnak a másodfokú eljárás során írásban tett, a cselekményt elismerő nyilatkozata is.

Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére, és a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jognak.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket többségében helyesen feltárta, azonban az általa kiszabott büntetések, a másodfokú eljárás során felmerült körülményeket is figyelembe véve, eltúlzottan súlyosak.

A Büntető Törvénykönyv 79. §-a szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el (egyéni és általános megelőzés). A Büntető Törvénykönyv 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést e törvényben meghatározott keretek között, a céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez. A büntetés kiszabása során igen hangsúlyos az egyéniesítés, valamint a szankciónak a tett arányához igazodása. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. „A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek” (1214/B/1990 AB határozat).

Az elsőfokú bíróság által feltárt és értékelt bűnösségi körülményeken túl enyhítő körülményként kell figyelembe venni I. rendű vádlott bűnösségére is kiterjedő beismerő nyilatkozatát, valamint azt, hogy a rendelkezésére álló keretek között igyekezett az általa okozott kárt megtéríteni. Kétségtelen, hogy a másodfokú eljárásban tett beismerő vallomás nyomatéka kisebb, mint a nyomozás vagy az elsőfokú bírósági eljárás során tett beismerő vallomása, azonban mindenképpen a büntetés enyhítése irányába hat. A jelen ügyben okozotthoz hasonló összegű vagyoni hátrány esetében az ítéltábla és a Kúria gyakorlatában is meghonosodott az az elv, hogy a bűncselekmény beismerése és az okozott vagyoni hátrány megtérítésére irányuló komoly szándék esetén helye lehet akár végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetés alkalmazásának is, még a cselekményt tettesként vagy társtettesként elkövetett terheltek esetében is.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és a kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

Az észszerű határidőn belüli eljárás követelménye ennek következtében a hatóságokra és a bíróságokra egyaránt vonatkozik.

Az Alkotmánybíróság határozatából az következik, hogy a bíróság az eljárás elhúzódására tekintettel a terheltet a büntetés kiszabása során „kedvezményben részesítheti”, kompenzációsul az eljárás tisztességességének csorbulása miatt. A bíróság tényszerűen megállapítja az eljárás elhúzódását mindkét vádlott vonatkozásában.

Az eljárás elhúzódásának tényszerű megállapítása és enyhítő körülménykénti figyelembevétele nem azonos a törvényszék által értékelt időmúlással, mint enyhítő körülménnyel.

Az időmúlásnak az 56. számú BK véleményben szereplő meghatározása (III. 10-11. pont) a bűncselekmény elkövetésétől eltelt hosszabb időt értékeli, míg az eljárás elhúzódásának vizsgálata az alapos gyanú közlésének időpontjától kezdődik. Az időmúlás objektív tényező, míg az eljárás elhúzódásának a rögzítése az ítélet indokolásában a bírósági inaktivitás elismerésére is utal.

Mindezen elveket és körülményeket szem előtt tartva az ítélet tábla mindkét vádlott büntetését enyhítette.

I. rendű vádlott esetében indokoltan tartotta a Büntető Törvénykönyv 82. § (2) bekezdésének b) pontjában írt törvényi lehetőség teljes kimerítésével a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamának két évre csökkentését, valamint a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését a Büntető Törvénykönyv 85. § (1) bekezdése alapján. A próbaidő tartamát a (2) bekezdésben meghatározott törvényi maximumban, öt évben határozta meg.

II. rendű vádlott vonatkozásában a szabadságvesztés büntetés tartamát törvényesnek találta, azonban a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét 3 évre enyhítette, ezáltal megteremtve az ítélet belső egyensúlyát.

Mindezekre tekintettel a vádhatóság súlyosításra irányuló fellebbezése eredményre nem vezethetett.

Indokoltan tiltotta el a törvényszék I. rendű vádlottat a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól, és annak tartama is törvényes.

A Büntető Törvénykönyv 74. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel vagyoneklkobzás elrendelésének van helye mind az elkövető által a bűncselekmény elkövetése során, mind az azzal összefüggésben szerzett vagyonra. Ezen rendelkezés alapján a vagyoneklkobzás intézkedés csak a ténylegesen bekövetkezett vagyongyarapodás kapcsán alkalmazható. A vagyoneklkobzás szempontjából vagyonszerzésnek tekintendő az is, ha a költségvetési csalás a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze, az elkövető vagyonának növekedését a bűncselekmény révén éri el, vagy annak csökkenését fizetési kötelezettségének büntető kijátszásával kerüli el. A költségvetési csalás elkövetése révén az elkövető vagy más személy, illetve valamely gazdasági társaság a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyont szerez akkor is, ha vagyona ténylegesen gyarapodik, és akkor is, ha a fizetési kötelezettség elkerülésére tekintettel az nem csökken. A Kúria BKV 95. számú állásfoglalása arra is utal, hogy költségvetési csalással összefüggő vagyonszerzést jelent az is, ha az elkövető a Büntető Törvénykönyv 396. § (6) bekezdésében meghatározott módon a jövedéki bevételt csökkenti. A BKV 95. számú állásfoglalás felhívja azonban a figyelmet arra, hogy a kétszeres elvonás tilalmára tekintettel akkor, ha a költségvetési bevétel kapcsán eljárni jogosult hatóság az elkövetőt vagy azt a gazdálkodó szervezetet, amelyik a vagyonnal gazdagodott, a kiesett bevétel megfizetésére, a jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény visszafizetésére, illetve a jóváhagyott céltól eltérően felhasznált pénzeszközök visszafizetésére már kötelezte, vagyoneklkobzás alkalmazásának nincs helye. Amennyiben a kötelezés nem éri el a bíróság által megállapított bevétel kiesés, jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény, illetve a jóváhagyott céltól eltérő felhasználás mértékét, az intézkedést az egyéb feltételek fennállása esetén a fennmaradó részre kell alkalmazni. Mindezekből az is következik, hogy a költségvetési csalás miatt

indult büntetőeljárásokban a bíróság által megállapított tényállásnak szükségszerűen utalni kell a közigazgatási eljárásban a tettazonosság körében értékelhető eljárás adataira, így abban az esetben, ha ugyanazon cselekményért közigazgatási eljárásban a közigazgatási hatóság szankciót alkalmazott a terhelttel szemben, szükségszerűen rögzíteni kell ezen tény adatokat, és ha van adat rá, a közigazgatási eljárásban a közigazgatási szankció nyomán megfizetett összegeket is, amit a kár megtérülése körében figyelembe kell venni. A közigazgatási eljárás során hozott szankció figyelembevétele így többirányú, részben az alkalmazandó szankció mértékére, részben az alkalmazott pénzügyi szankcióra, vagyonelkobzás intézkedés is hatással lehet. Figyelemmel arra, hogy a törvényszék I. rendű vádlottal szemben vagyonelkobzást nem alkalmazott, az ítéletáblának ezen intézkedés vonatkozásában nem kellett rendelkeznie. A kifejtett indokok alapján azonban szükséges volt a közigazgatási eljárás adataival a tényállást kiegészíteni és a büntetés kiszabással kapcsolatos indokolást a ne bis in idem elv kapcsán pótolni.

A lefoglalt könyvelési iratokról, valamint a felmerült bűnügyi költség viseléséről szóló elsőfokú ítéleti rendelkezések a törvénynek megfelelnek.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábla az elsőfokú ítéletet a szükséges részben a Be. 604. (1) bekezdése b) pontja és 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja és 605. § (1) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta.

, 2019. május 20.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Gömöri Olivér sk. előadó bíró, Dr. Toma Attila sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 3.B.118/2016/45. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2019. május 20.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke